

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Å fuske med skolen

Å MØTE DE UNGE i skolehverdagen krever kunnskap, innsikt, utholdenhet, etisk refleksjon og tid. Få, om noen, yrkesgrupper kan påberope seg større betydning for unge menneskers hverdag og fremtid enn lærere og førskolelærere. Ingen andre profesjoner møter så mange barn og unge over så lang tid, i en alder der mye av grunnlaget for livskvalitet skapes eller forkludres. Hva er mer naturlig da enn å gi lærere og førskolelærere tid og armslag til å danne, utdanne og skape fremtidshåp for hele spekteret av de unge? Slik kan langt flere få øye på ubrukte sider hos seg selv som mulige vendepunkt i livet og derigjennom forebygge en klientkarriere. Da må primær- oppgavene, fagligheten, den ekte omsorgen og den direkte kontakten med de unge ikke fortrennes av moteriktige programmer, utmattende testing og fordummende rapporteringer. Slik vil en i større grad unngå å lempe utgiftene over til sosialsektoren, som Jon Severud påpeker i sin utmerkede kronikk i BT 1. september.

UNGE MENNESKER som rives løs fra konstruktive fellesskap og skyves ut i marginen drar med seg ufattelige kostnader. I tillegg kommer alt ubehag som slår inn i familiene. Vista analyse (Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering blant ungdom, 2010) har regnet ut at kostnadene ved å ha unge mennesker på utsiden av fellesskapet kan beløpe seg til 15 milliarder pr. årskull. Nærmere ti prosent av unge under 25 år, nærmer seg denne hverdagen. Hvorfor er vi så opptatt av at de mange som har nådd pensjonsalder skal tvære sin yrkesdeltakelse enda noen år og mindre av dem som har 40 – 50 år foran seg i arbeidslivet? Ved å fange opp 100 ungdommer og forhindre at de havner på utsiden, vil samfunnet tjene en drøy milliard. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at sannsynligheten for å stå uten arbeid som ung vokser øker sterkt dersom man ikke fullfører videregående skole.

I EN HELT NY BOK, «Mennesket bak rusen» av Gro Th. Lie og Inger Granby fremstår vanskelige oppvekster og svært trøblete skolehistorier som fremste kjennetegn ved dem som trenger langvarig behandling. For noen blir rusmidler en krykke som får mennesker og verden til å virke litt bedre. Marginalisering og manglende muligheter skaper frustrasjoner og noen ganger alternative løsninger som kriminalitet og overdreven rusbruk. Utenfor-skap og fortvilelse er som kjent oppløselig i alkohol.

ARNE KLYVE,
UNDERVISNINGSSJEF I STIFTELSEN
BERGENSKLINIKKENE

Det er viktig ikke å legge lokk på innvandringsdebatten, men jeg kan ikke annet enn å undre meg over den formen som debatten i BT de siste ukene har tatt.

Er det denne debatten vil vil ha?

INN- VANDRING

Tone-Kristin Lone

DET ER TYDELIG at redaksjonene har et ønske om at alle skal få slippe til i innvandringsdebatten, men er det en debatt på dette nivået vi ønsker å ha? Kommer vi frem til de gode løsningene på denne måten?

Jeg registrerer Reigstads og Sjøvolds stadige henvisning til begrensninger av ytringsfriheten og antydninger om at deres meninger sensureres. Det at innleggene deres kommer på trykk er vel et resultat av det motsatte. Men da må de også tåle motargumenter uten å kripe ned i skyttergravene og påberope seg at «det frie ord» ikke har de beste vilkår her i landet (Reigstads innlegg 02.09 og 19.09 og Sjøvolds innlegg 15.09). Jeg stiller meg bak Kalsås' betraktninger om kulturens utvikling. Vi er alle en del av det norske samfunnet, så hvorfor ynder mennesker som Reigstad, Dahl og Sjøvold å fremstille seg og sine meningsfeller som ofre uten muligheter for å påvirke politikken og samfunnet for øvrig?

MYE AV DET som nå debatteres er basert på følelser, jeg siterer: «Ingen lyttar til dei som ligg søvnlause for tankar om det tapte Norge, om dyrekjøpt fridom, om eit kjært stykke jord som dei også ønsket for sine barn og barnebarn». (15.09), «det føres en politikk i utakt med folks rettsfølelse, fornuft og natur» (02.09), osv. Slikt føleri tror jeg ikke fører oss inn i en konstruktiv debatt om innvandring. For øvrig så sparker Reigstad til alle kanter i sitt siste innlegg den 19.09. Han kaller journalister og lærere for hjernevaskede yrkesgrupper, at Norge har en sterk offentlig sektor er ikke demokrati, sier han, og det at han har

INNVAJDRERE: Hvorfor ikke lage reportasjer hvor man går mer i dybden og får frem nyansene og et større helhetsbilde? Det er viktig å få frem alle sider ved innvandringen, skriver innsenderen.

FOTO: RUNE SÆVIG

reist i utlandet gir han legitimitet til å vurdere ulike kulturer. Men hvilke kulturelle briller har han på seg når disse kulturene blir vurdert? Er det Reigstad som har fasiten på hvordan liv skal leves?

JEG ER ENIG i Johan Ludvig Larsens etterlysning av fakta i innvandringsdebatten. Her bør UDI, IMDI, MOKS og andre etater som jobber direkte med disse spørsmålene kjenne sin besøkelsestid og klargjøre hvordan integreringsarbeidet FAKTISK gjennomføres, uten å bombardere oss med tall og statistikker. Det finnes mange myter om hvordan integreringsarbeidet utføres og utlendingssakene forvaltes, og informasjon om hva som faktisk er tilfelle kan være klargjøren-

de for mange. Om meningene til mennesker som Reigstad og Sjøvold ikke motsies, vil det feste seg et inntrykk av at innvandrere strømmer til Norge, at vi har en innvandring som er ute av kontroll og at integreringsarbeidet har spilt fallitt, og dette er ikke tilfelle.

Mye av det som nå debatteres er basert på følelser

HER HAR OGSÅ media et stort ansvar. For hvordan fremstilles egentlig innvandrere i pressen? Jeg vil påstå at artikler om utlendinger kan deles inn i tre hovedkategorier:

- Man skriver om kriminelle asylsøkere, utenlandske mobile vinningskriminelle osv.
- Man skriver om stakkarslige asylsøkere som blir sendt ut mens et helt nabolag mobiliserer for at disse menneskene skal få bli (uten å kritisk gå inn

på grunnen til at disse menneskene faktisk blir sendt ut av landet).

■ Man har fokus på dans og mat-tradisjoner.

MEN EN INNVAJDRER er da så mye mer enn dette? Hvorfor ikke lage reportasjer hvor man går mer i dybden og får frem nyansene og et større helhetsbilde? Det er viktig å få frem alle sider ved innvandringen. Så må vi selvsagt også våge å ta tak i de utfordringer som finnes, men det må skje gjennom saklig og god debatt, og ikke ved føleri og faktaforvrengning.

Jeg registrerer at de som er hardeste ute i media med sine svært innvandringskritiske holdninger er eldre menn. De fleste unge som vokser opp i dag har i sin bekjentskapskrets en eller flere venner fra andre land uten at dette blir sett på verken som negativt eller truende.

Klimaservice eller klimaforvirring?

KLIMA

Olav M. Kvalheim,
professor, Kjemisk
institutt, UiB

IBT 11.9 har journalist Atle Anderson en omtale av en samling av internasjonale eksperter som diskuterte erfaringer med klimamodeller. I reportasjen refereres det til Daniela Jacob fra Tyskland som uttaler følgende: «Jeg er overrasket over at en del forskere snakker om at de kan varsle eller lage prediksjoner om fremtidens klima. Det er ikke mulig. Det vi kan gjøre, er å lage projeksjoner om utviklingen». Utsagnet istemmes av vår lokale ekspert, professor Helge Drange

ved Bjerknessenteret som sier at «han vokter seg for å formulere seg kategorisk om fremtidens klima. Jeg er nøye med å understreke at vi lager fremskrivninger om klimautviklingen».

DE SOM HAR fulgt Dranges og andre klimaforskeres uttalelser til media over lang tid med bastante spådommer om katastrofal global oppvarming og havstigning som truer Bergen og andre kystområder, må ha lurt på om de var havnet i et annet univers denne dagen. Foran stortingsvalget for to år siden advarte jo Drange om at hans klimamodeller viste at vi kunne få opptil 8 graders økning i global temperatur før 2100 om ikke politikerne

tok grep med kostbare tiltak for utslippsreduksjoner.

JEG TVILER PÅ at politikerne og menigmann ikke oppfattet dette som en prediksjon som måtte tas på alvor. Det er jo heller ikke vanskelig å finne politiske avgjørelser som har hentet sin begrunnelse nettopp fra den type utsagn som bl.a. Drange har vært en av de sterkeste eksponenter for. Mange av disse har enorme samfunnskonsekvenser. Månelandingen på Mongstad er det grelleste eksempelet. Bare testsenteret for CO2-fangst vil koste omtrent like mye som barnehagesatsingen.

ET ANNET EKSEMPEL er elektrifiseringen av petroleumsvirksomheten.

I stedet for å bruke tilgjengelig og miljøvennlig naturgass på plattformene, bygges kostbar infrastruktur som i tillegg gir store naturinngrep. Jeg vil oppfordre Drange om snarest å viderebringe informasjonen til politiske beslutningstakere om at klimaforskerens utsagn om fremtidens klima ikke må oppfattes som prediksjoner, men ses på som såkalte fremskrivninger/projeksjoner basert på utviklingen i perioden 1980 – 2000. Siden vi nå har hatt et tiår med stabil global temperatur, kan vi vel da slutte at «fremskrivningene» må revurderes og at vi kan vente uendret temperatur de neste tiårene.